

Latweefchu Awises.

Nr augstas Geweschanas = Rummissiones sinau un nowehleschanu.

Nr. 2. Zettortdeenâ Iqtâ Janwara 1832.

No Merretas.

Kad lihds schim allaschin atbildeschanu dewufchi no saweem basnizas-notiffumeem, tad to ihpaschi ir schoreis darrifin, tadehl ka tas pahrgahjuscha is gads jo peeminnams bijis. —

Dsummuschi irr schogadd schinni draudsê 233 behrni, no kurreem 9 pahri dwihau, 3 ahrlaulibâ 7 nedfihwi un 10 no Wahzu draudsês. Pawiffam 50 behrni wairak peedsomme ne kâ pehrn gadd'. Paharus ismahzijas 118 behrni, un starp scheem 2 meitas (I no Wahzu draudsês); 78 mahzeja grahmatu lassihf. Pee Deewa galda gahje 6287 no Latweefchu un 98 no Wahzu draudsês. Swehtu laulibu dabbuja 90 pahri no Latweefchu draudsês, prohti 16 wairak ne kâ pehrnaja gaddâ. Mirruschi irr 203 (25 masaf ne kâ pehrn), un no scheem II no Wahzu draudsês, 8 ar Kolera fehrgru, un 4 ar breesnigu nahwi. No scheem pehdigeem weens puifis tappe brahgâ nobruzzinahts, I noschahwehs, I behrns tappe nedfihws atrasts, un weens suhfulâs nobruzzinahts.

Us ta pagahjuscha gabda notiffumeem atskattoht mums ar jo preezigu un pateizigu firidi jaapleezina, ka Deews muhs brihnischki pa to paschu waddijis, muhs tehwischki apfargajis, dauds breesmas no mums nogreesis, un dauds wairak preeku un fwehtibas mums peeschkiris, ne kâ mehs paschi gaidijam un dohmajam. — Merzmehnescha widdi mums atskanneja ta pirma baikiga wehsts, ka Leischi kahjâs zehluschees, un Paneweschâ Kreewu waldischanu jau isdsinnuschki, ka tee ar leeleem barreem sapulzejotees un ir muhsu rohbeschahm jo deenas jo tuwak nahkoht. Tê dsirdejam, ka no mallu-mallahm winnu pulks wairojotees, kâ ne ween wiffi

Schlakti un Bajari, bet ir semneeki, ja ar zittu ne ko, tad ar iskaptehun un schkehpeem isrihkoti, teem paligâ eijoht, un kâ daschi bij' leelijuschees, ir muhs apzeemoht, un muhsu flehtis, laidarus un makkus istufskoht, lai Kreewi tiffai dihkas weetas atrastu, schurp atrahkdami. Tê nu gan warr dohmaht ka mehs schinni laikâ ne kahdâ preekâ ne dsihwojuschi, un daschas bailes zeetuschi, wisswairak kad muhsu draudse tif ne 7 juhdsu garumâ ar Leischi rohbeschu faeet. Bet, paldeews augstam Deewam! tatschu wiffâ schinni gaddâ nei kara-breesmas, nei laupischanu, nei zittu kahdu warwas-darbu ne effam redsejuschi sawâ draudsê, jebfchu gan leelu-gabalalu rihbeschuanu dsirdejam, kad Kreewi ar Pohleem pee Nahtischkeem kahwahs. Muhsu kaimineem no Leischi pusses leelumâ ta taisna leezi ba jadohd, ka tee gohdigi prett mums irr usweduschees, jebfchu tee gan buhtu warrejuschi mums daschu skahdi darriht; tâ kâ arridsan muhsu lautineem ta gohda-flawa peederr, ka ne weens weenigs no teem ne lizzis sewi nowehrft no sawas ustizzibas un paklausibas prett sawu Keiseri un saweem zitteem waldineekeem, bet ka tee allasch gohdam turrejuschees, un peenahkami sawus darbus strahdajuschi, ne buht ne klaufidami us tahm daschahrtigahm mahnischanahm, un leekahm fohlischanahm, kas no Leischi pusses us winneem nahze. — Tif ko schahs bailes dauds mas bij apremdetas, ka atkal zittas mums rahdijahs; bet ir tahs Deews weeglaki mums pahrlaide, ne kâ mehs dohmajam. Ta breesniga Kolera-fehrgra ne ween Rihgâ un Zelgawâ bij zehluschees wiffâ sawâ uifnumâ, un weetahm ir us semmehm fahke isplattitees, bet ihpaschi tuwâ Leischi-semme retti kahda pilssehtina bij atrohnama, fur ta ne buhtu dauds zilweekeem uskrittusi, un teem ahtru gallu darrijusi. Mehs

palikkam ilgi no tahs pasargati, un kad ta pehdigi arri pee mums rahdijahs, tad tomehr ne bija tik niska, ka zittahm weetahm. Kad schè jau wissapfahrt ne ko wairs no tahs ne dsirdeja, tikke Septembra mehnesi zitti no muhsu laudim ar brandwihnu us Leischeem suhtiti. Tur ne tahli no Paneweschas 2 no teem ahtri apfirge, un reise nomirre. Weena meita arri pahrnahze flimma, un nomirre ohtra rihã. Wimmas zitti zetta-beedri tappe no zitteem zilwekeem atschfirti, ihpashã weetã kahdu neddelu apfargati, un kad ne kahdas flimnibas=sihmes pee teem ne rahdijahs, atkal islaisti. Par kahdahm 4 neddelahm ir weenãs Leel-Salwas mahjãs ar scho fehrgu 5, un Taubes muischã (Herbergen) 4 zilweki effoht mirruschi. Nu atkal ilgu laiku meers pee mums bija, kamehr 7ã Novembra mehnescha deenã schi fehrga atkal pee mums weenã frohgã un tannis turvu klahd buhdamãs mahjãs zehlahs, bet tahlaki ne fur ne isplattijahs, ta ka ar wissu 8 zilweki muhsu scho rudden eeswehtitõs Kolera-kappõs gukt. Ir muhsu kaiminu-draudse, Sauka, 5 zilweki ar scho fehrgu effoht mirruschi. Tatschu mehswissã schinni Jaunselgawas aprinãkisew warram lohti laimigus teikt, kad sawu malle ar zittahm salihdsinajam, fur dauds wairak asfaru pee mihlu peederrigu kappeem birruschas, jo ihpashchi muhsu draudse schogadd masak lauschu mirruschi, ne ka pa teem trim papreeksch gahjuscheem. — Pee muhsu lauzineem arri Deewa fwehtiba jo pilnigi atspihdejusi, ta ka tee mums baggatus auglus neffuschchi, un ka mums wisseem scho gaddu beidscht, jebschu mums arri brihscham behdu-mahfuli usgahja, tatschu ar pateizigu firbi bij jasakka: ne aisimirsti, manna dwehsele, ko Deews tew labbu darrijis, un padohdees winnam ir us preekschdeenahm preeziga zerriba un neschaubiga palauschanã!

W — r.

No Sezzes.

Virmã Abwentẽ tappe Sezzes basnizã wissai draudsei par leelu preeku brangas jaunãs ehrgeles eeswehtitas, ko schihõs draudses lohzeikli zaur

fawa mahzitaja pahrgahdashanu par jau senn gaddeem krahtu labbibu bija likkuschchi ustaischt.

W — r.

Ta maltites ehshana sehtswiddũ.

Daudsfahrt tohp tahs subdeshchanas dsirdetas, ka gruhti tas effoht, ar dascheem zilwekeem istift. Tas warr arri pilnam buht taisniba. Tomehr irr dauds no schahdeem zilwekeem ne tik flitti, bet tikkai ta fakkocht tahdi ehrnigi, un kad tohs tikkai no eekschkeenes un ahreenes labbi pasihitu, un ihsti ar winneem sinnatu apeetees, nekad pehz patgalwibas un nekad dauds padewigi, tad buhtu dasch labs gan lehti no saweem nelabumeem atraddinajams. Tas irr tatschu weenai seewai ar sawu wihru isdeweess. Tam pascham newarreja ta daschureisne ko labbi un pa praham isdarriht, un waijadseja dauds pazeest, gluschi pa ne-pateesu, ka tas jau allasch mehds notift. Ta nahze weenreis tas wihrs saihdsis mahja, un apsehdees ehst maltiti. Te bij ta suppe pa karstu jeb pa augstu, jeb ne katris no abbeem; bet deesgan, tas wihrs bij saihdsis. Wensch fahhre tudal to blohdu ar to, kas tanni eekschã bij, un fweede to zaur to waltigu lohgu sehtswiddũ. Ko darrija ta seewa? Ilgi ihfchi apdohmaisees fweede ta to gallu, kurru tas paschu-laiku gribbeja list us tallehki — man nekã, tew nekã — tai suppei pakkal, tad to maissi, tad to dschreenu, un pehdigi to galda-drahnu ar wissu, kas wehl wirs tahs bija, arridsan tanni sehtswiddũ. „Seewa, ko tu darri?“ waizaja tas wihrs, un lehze ar dusmahm no ta sehdekla augscham. Bet ta seewa atbildeja ittin meerigi: „Peedohdeet, ja es juhfu prahtu ne esnu labbi faprattusi. Es dohmaju ne zittadi, ka Juhõs gribbejeet schodeen eet ehst sehtswiddũ. So tas gaisõs irr tik jauks, ta debbes tik sitta, un redseet juhõs tikkai, ka mihligi tas abholukohõs seed, un ka preezigi tahs bittes sawu pufsdeenu turra! — Schoreis tikkai ta suppe ismesta, un wairak ne kad! Tas wihrs atsinne sawu wainu, smehjahs paslepchu par to ahtru eedohmaschanu sawas seewas, un pateize tai firnigi par to labbu mahzibu.

S. P.

Man's zetsch us Danzig = pilssehtu,
Mei mehneft 1831.

6.

Zettordeenâ, tai 19tâ Mei deenâ.

Gefam no Jenkauwas schkirramees, wehl to dahrsu apstattijam. — Schè es tahdus Pseudo-Alkazien-fokhus atraddu kâ labbus ohsolus — leela resnuma, pilnus ar pehrnu seedu pahf-stehm; tas dahrs irr no weena preeschu un ska-bahrschu meschina taifihst, gangi wiffi israkti. Divi Eminahres jauneklî no Jenkauwas mums lihds us Danzig nahze. — Meh's eijsht tâ no-kussuschi bijam, ka knappi wehl us preeschu tapt warrejam, bet tik lihds, kâ no Danzig, no Oliwa atzerreamees, wiffu grubtibu aismirsam; puffs juhdsi preesch Danzig us weenu augstu kalnu, ar wahrdu „tas nahwes kalns“ uskapham. Scheit 1813 Pruhsehi un Kreewi us Danzig schahwuschi un schi weetâ 9 Offi-zeeri no Pranzuscheem tappuschi noschauti — no lohdeem, kas no Danzig nahkuschas. — Wirs afmini — smuks aprakstihst Krusts no dselsa, ar apselkiteem bohktabehm, apsihme scho Tehru-semmes labbuma dehl mirruschu kappu.

Meh's dsirdejam, kâ Danzig pilsfahâ ar disch-gabbateem schahwe un ne ilgi, dsirdejam arri Danzig tohrnu pulstenus fittam. Jauki fazeh-lahs tee augsti skunstigi tohrni, jauki tee brangi namni, stary satteem skabahrscheem, jauki tee ar zinki segti zeetuma namni. Kâ lohti man patikke ta spehleschana us teem basnizu tohrneem, kas tam brihscham schegli spehleht eefahke, kad zaur teem leeleem wahrteem zaur gahjam. Breesnigi dselsu kehdu tilti, wahrts leeli balki, kas ar dselsi apkalti, muhs nosist baidija, no afmina zirsti, ar swinna un dselsi faleeti wahrte — rahda us muhschibu, isstatahs ne uswinnejami. — Rahdi zilweku barri! kahda skreeschana un faukschana! Starpâ atkal kahda lihgsniba no zihruleem un lakstigallahm! Peezu behninu ehkas, afminu-treppes ar dselsu un missinu lehnehm, ar leelahm appalahm afmina pumpahm rahda no leelas baggatibas, no

weena zeetuma pilsfahâ. — Danzig skaita 21 basnizas — 46,000 eedsihwotajus, leelu andelu turr ar labbibu, ar buhw-balkeem un brandewihnu. — Divi uppes teff zaur Danzig zauri, Motlau un Kabaune; no Kabaune up-pes nahk uhdens us weenu pahrleeku leelu sud-mallu, kas ar 28 gangeem matt. — Meh's par dischu gatwu lihds Junkera nammu gahjam, preesch kurra brihnischka nozirsta afmina un missina ustaifita uhdena skunste stahw. Pa-fcha widdû, augsti — leels metalla wihrs ar pawehrtu mutti, rohka trihs sarru dakschu — dselsu restes eet schim skunstes darbam ap-fahrt. — Tas Junkera nams tohp no 10 $\frac{1}{2}$ lihds pulkst. 2 atshlehts. Pulkû elju bildes — skunstigus „Bildhauer“ darbus schè redsejam — pehdigi bija tas Pohlu kehniensch Kasimir tas treschais no balta marimor, pulks brunneeku un zittu bildu it zilweku meesâ. — Divi lohdes greests karrâ 1735 eeschautas — leeli afmina pihlari eet lihds welwehm; wiss tas nams irr jauks. — Nu gahjam papreesch us to lohli leelu „Pfarr-basnizu“ kurru ar saweem pulks tohrneem, saweem leeleem lohgeem muhs no ah-res jaw nobaidija. Schis Deewa nams 1344 irr eefahks buhweht un 1503 tikkai tappis gattaws. — Tik 5 basnizas pasaule irr, kas jo leelas jeb kas ar scho warr lihdsinatees leelumâ; 49,000 \square pehdu ta eeschaja ruhme, 358 pehdu garra un 218 platta, 98 aug-sta. — Tee leeli lohgi tikkai widdu zaur resnu dselsi dalliti, no kurra tschetrkantaimas dselsu rihkstes — lohdsinus no 1 $\frac{1}{2}$ \square pehdu taifa un tahdu masu lohdsinu no 1 $\frac{1}{2}$ \square pehdu eet us weenu paschu dischu lohgu 240, us wis-feem lohgeem basnizâ 3722, kas tohp atkal ma-sâs swinnè eeliktâs ruhtitès dallitas. Pulkû brihnumi schi basnizâ redsami — skunstigs pulk-stens — skunstigs altaris, pee kurra to wirsus-fahrtu atwerx un atkal altaris pehz wezzas wih-ses paleek no ta gabda 1200; tas, kas wirsit, irr no 1600. Tam altaram pa labbai rohka masâ skappitè eeslehts — skunsta darbs, fo-weens pohdeneeks jaw agrâ laikâ taifijis — Maria ar Jesu. — Ta mahte tik mihsli un schegli us to behrnu Jesu skattahs, ka notahkam

jabohma, wianna dsihwa effam. — „La pa-
stara teefa“ ir schis pafauls brihnums ais-
schgts stahw; wirs to wahku tee mahlderu —
brahtis un mahfa us zelleim: tupp. Schi irr ta
skunstiga bilde, kurre Napoleons us Parihsu
bija weddis un no Pruhshu kehina atfal us
Danzig tappe pahrsuhita. — — Tahs dub-
belta-durwis tappe atwehrtas. — Kristus
sehnd us weenu warrawihstni, fawas kahjas us
weenu lohdi atspheeres, kas ta semme effoh.
Pa labbai rohkai weens seedohts eljes kohfa sars,
pa kreisai sohbens — apfahrt galwu faule; no-
tahst Jesus mahzekli, tee Apustuli, dsillaki tas
Engels Gabriël, brunnineeka drehbës — ap-
fahrt farkans mehtels ar to taisnibas swar-
ru. Pa labbai rohkai tee Swehti, pa kreisai
tee netaisni; tur us to pirmu gihmi reds pree-
ku, meeru, lihgsinibu, garwileschanu, us to
pehdigu — bailes, ismiffeschanu, fleegschanu
un faukfchanu. Zkkatrs zilweks, katrs pan-
tinsch tà skunstigi trahpihts, tà kà ittin turwu par
taisnibu, par dsihwehm schihs bildes jaturra, ne
weenâ weetâ ne warr usrahdiht, ka mahlehts. —
Barri no Engeleem, welneem un zilwekeem ar
weenadu skunsti un jaukunu strahdati; tahs
pehrwes gauscham spohschas. Teescham schis
skunstas darbs — weens ne sawihstams krohnis,
weena ne aismafdama flawe tai zilwezibai irr un
paliks. — — Leels un brihnischligs irr tas no
missina leets kristischanas krehslis — widdû bloh-
da, wisapfahrt swehtu bildes. — Leelas un
smukkas tahs ehrgeles; plehschi no 250 pehdû
augsta tohrna sawu dwa schu us ehrgelchm suht.
Tee tohrni lohti augsti un brangi, tà kà wiffi
zitti tohrni schi leela un wezzâ bet smukka pils-
fahatâ, pulks, pulks dselsa, warra un missina
teem flahit; pulks lohdes arri no 1734 Pfarr-
basnizas greestu welwjôs. — — Taggad bija
muhfu eebildeschanas gars druszim-dsehsehts; nu
mannijam, ka lohti peekuffuschi effam, bet wehl
preekschâ Oliva, wehl Kahrlakals. — — —

(Turplikam wairaf.)

Teefas flubdinafchanas.

No Kurssemes basnizas teefas pusses scheid tohp
sinnams darrihts, ka ta pilniga basnizas teefa nahko-
schâ pawassarâ no 20tas Morika deenas lihds 3schu
Meija deenu 1832 taps turreta.

Zelgawas pilli 23schâ Dezembera 1831.

Alexander von Bolschwing, Land-
marschal.

(Nr. 1872.) Siktehrs E. W. Slevogt.

* * *

Us pawehleschanu tahs Keiserifikas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Balsis 2c. 2c. 2c.,
tohp no leelas Salwes pagasta teefas wiffi tee, kam
taisnas praffischanas pee tahm atlikfuschahm man-
tahm ta nomirruscha leelas Salwes fainneeka Dum-
panu jannu Jahna buhtu, par kurra parradu dehl
zaur schihs teefas spreedumu konkursis nolifts, aizi-
nati, lai, pee saudeschanas sawas teefas lihds 5ta
Wewrara 1832 pee schihs teefas peeteizahs un to tah-
laku spreedumu saganida.

Leelas Salwes pagasta teefa tanni 5ta Dezem-
bera 1831.

(L. S. W.) ††† Brakschanu Johrgis, pagasta
wezzakais.

(Nr. 38.) Ernst Grosset, pagasta teefas krib-
weris.

Zittas flubdinafchanas.

Tas pee Krohna lipstumischas peederrigs Kaulu-
krohgs us leeljektu no Lalsenes us Zelgawu, kà arri tee
tai paschai muischai peederrigi flauzami lohpi no Jah-
neem 1832 us renti un us mohderechanu ir us wai-
raf gaddeem isdohdami irraid. Waschaku sinnu warr
dabbuht pee Krohna-lipstu muischas waldischanas.

* * *

Tanni nakti no 23schâ us 24ta Dezembera Kur-
fischu basnizas krohdsineekam no sagleem, kas tur
bij eelaufjuschees, diwi sirgi sagti irr: weens, sar-
kans sirgs ar baltu sihmi peerê, ohtrs filla pelleka
kehwe bes kahdahn sihmehm; abbi pufselihdsigi no au-
guma, labbi barroti un lihds II gaddu wezzi. Tas
taisnu sinnu no abbeem scheem sagteem sirgeem war-
rehs doht, tohp luhgts, to sche patt sinnamu dar-
riht, fur winsch peenahsamu pateizibas-naudu dab-
buh.

Kurfischôs, 30ta Dezembera 1831.

2

— * * * —
Ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor.

No. 20.